

ներու յիշատակութիւններ չկորսնցունեալու ամէն ջանք բրած էր, որպէս զի բան մը պահուած եւ ծածկուած չմնայ քննելու գործին: Արեւմտեան իւր հաւատարմութեամբ յիշատակութեան անդամակերպի ապացոյցներ տալու մասին ալ նախորդ Տնօրէնութիւնը այսօր կը պարծենայ: Վաղն ալ եւ յաւիտեան իրաւունք ունի պարծենալու, եւ կը բաղձայ որ օրինակ մը ըլլայ ուրիշ ազգային պաշտօնէից ալ: Եւ այս պարծանքը սա պարզ եւ յայտնի պատճառներ համար, որ ուրիշ յիշեալ աստիճան խիստ քննադատութեան ինքզինք ինքնազերծու չհամարձակիր:

Երրորդ, նախորդ Տնօրէնութիւնը չուզողներուն չուզելը անոր համար չէր, որ հիւանդանոցին մէջ պակասութիւններ կան, եւ ոչ անոր համար էր որ անոր հաւատարմութիւնը հաստատուելու բաւական ապացոյց չկայ: Այլ ուրիշ անպակաս պատճառներու համար, որ բնաւ արատ չեն բերեր Տնօրէնութեան վրայ:

Թեպէս Նախորդ Տնօրէնութիւնը անցած բան մը է հիմար, սակայն ուրիշ հոգաբարձուաց պէս անցած բան մը չէ, ոչ լոկի մընջիկ գործին եւ ոչ լոկի միջոցի անցած, այլ հրապարակաւ գործելով եւ հրապարակաւ վար ձգուելով: Նոր եւ ընդարձակ ազգայնաբարձութեան մը ունեցան ժողովուրդին վրայ, եւ չստ մը դասեր տուաւ անոնց, որոնք կուգին ուսանիլ եւ սխալներ չհանել: Այս դասերէն մէկ քանին յառաջ բերելով շարունակներ:

Չորրորդ՝ այն Տնօրէնութեան ատեն տեսնուեցաւ որ ինչ համեմատութեամբ որ իր խոստացածը կը կատարէր եւ կատարածին ապացոյց կուտար, նոյն համեմատութեամբ կանգնելէր անոնց դժգոհութիւնը, որոնք պէտք էր ընդհակառակն նոյն համեմատութեամբ գո՞ր ըլլային՝ իրենց խօսքին նայելով, եթէ իրօք աշխատակեր եւ հաւատարմութեամբ պատճենայ ըլլար փոխադրուին: Հայ մը կայ, որ հիւանդանոցի գործերուն այնպիսի դարձուածք մը տուաւ, որ եթէ ինքը չըլլար, հաստատութիւնը դեռ նոյն աղիողորմ վիճակին մէջ պիտի շարունակէր, ինչ որ տաճարէն չորս հոգաբարձուք երկու տարի առաջ յառակապէս գնալու անհաւատեա եղանակով պաշտօնագրէն նկարագրեցին վարչութեան, վիճակ մը որուն մէջ յուսամ թէ անկախ մ'ալ չպիտի ինչայ որ եթէ այն ժամը չըլլար, այժմեան հոգաբարձուք Ա. Փրկչի հիւանդանոցը մէկ մասը փլած չգտնէին ալ, ներկայ պատրաստութեամբ չպիտի գտնէին: Իսկ անոնք որ գո՞ր ըլլալու պարտաւոր էին, ընդհակառակն աշխարհի մէջ ուրիշ Հայ մը չկայ որ այն աստիճան կատեն որ չափ որ այս Հայը, տակնի կատեն քան զիկ, զվասակ, զԲուրջա եւ քան զաւագակ ունի: Այդուն որ Հայ կոչեցեալ եւ, քեզի ծառայողին մինչեւ որ ուրիշ բան մը չուրիս ցոյց տայու, հապա միւսիս Արմին տղարաններ անցած տարի եւած անտրդ, ինչու ալ ուրեմն իրար կանցնիս, կը ցաւիս, եւ կը դաժնապատի որ ազգապէս չիկայ: Ինչու ըստարայք էջերը պարագայ անոր կը լեցնեն, եւ յայտնի չեն ըսեր որ փնտռածք ինչ է: Հինգերորդ, թէ որ վերոյիշեալները ճշմարիտ են նախորդ Տնօրէնութիւնը ի մէջ այլոց սա բանին ալ հրապարակական փորձ մը տուած եղաւ որ ինչպէս ուրիշ պաշտօններու նոյնպէս հիւանդանոցի հոգաբարձութեան համար հոգաւ, անհատներու արտաշխատող եւ իր հաւատարմութիւնը ամէն տեսակ քննադատութեանց ինքնազերծ պաշտօնեայ դանելը որքան դժուար ալ ըլլայ, իսկ աւելի մեծ դժուարութիւնն այն է որ ասանկ պաշտօնեայ մը դատուելն ետեւ իւր պաշտօնին մէջ երկուր ատեն թող արդուի, դժուար է որ այսպիսի պաշտօնեայ մը նոյն իսկ դնողները յետոյ չզգջան թէ եւ գո՞ր ըլլաւ: Եւ այս դժուարութիւնը ոչ թէ գործէն է, այլ պաշտօնէին այլոց հետ անհարձակ առնչութիւններէն կը ծագի, որ սողալին գործող համար յաւատարմութիւն եւ քանայ ալ, ճշմարտութիւն մը է, եւ արթնուն անձինք որ հրապարակական պաշտօն վարած են, կը հասկընտն ըսածս:

(Երբանայէլ)

... Խմբագիր:

Բաւական ժամանակէ ի վեր գիւղիս բարոյական վիճակը Գեղարքար թշուառ կերպարանք մը դատացած էր, որուն ուղղութեան եւ բարեկարգութեան համար հասարակութիւնը անհամբերութեամբ քրքալուն փոխառնողներէն գալուտեան կ'ըզգասէր, եւ ինչպէս որ կ'անկալէր, այնպէս ալ իր յորին չըմբողջեաւ: Քանզի նախքան շուրթուն Տ. Նիկողոսյանը արքայան Հայը գիւղի քաղաք, եւ անկարգութեանց վերահասու ըլլալով, անմիջապէս սկսաւ իր եւ չորս գործադուր առաւին եւ հրապարակաւ

աստեղ եւ սղեղ ինչպէս իւր առաքելական պաշտօնը կը հրամայէր: յետ այնորիկ ձեռք գարկառութ հոգեբարձութեամբ, որոց պատակաւոր ամեն սնկարգութեանց արդիւր եղած էր: Եւ որ կարեւորագոյն է եւ ուրիշ, վեց հոգեբարձական եւ քննադատողներ հոգաբարձու կարգելով անգլոյս գրգռողին, յորդորեց որ ամենայն լըմտութեամբ եւ անհանձն արշաւտին ի յառաջագործութեան նորին, որ միակ ազգային պայծառութեան առաքելն է: Այս գեղեցիկ կարգադրութիւնները ընդէն մինչեւ միկնած օրը եկեղեցի եւ դպրոց բաւեր կը լիզէր: Երբ ի լիկն անհեցուն, եւ ըրոր պատահաւ նախադրութիւնը նորնորի անդամը կը թողար, որպէս զի իրենց յարատեւութեամբ արդիւնաւորին նորին արգելութեան արգար անօրէնութիւններ, Աստուծոյ արգարեա Նիկողոսյան արքայան հոր ուսումնաւորութեան եւ ճշմարիտ հովութեան ապացոյց ըլլալով՝ չեմք կրնար ծածկել: Այլ մնաւանք մեր երախտագիտութեան պարտքը կը փոխաբերէ: Հրապարակաւ ցուցանել, որ թեպէտ Նիկողոսյան պէս ընդարձակ թէմք մը եւ բերուար դաղմանը վիճակեալ է, ի վերայ ոչոր ամենայն ինքնին միայնակ կը գործէ եւ գանջ չեմք: Եւ մնաւանք անգլոյս քահանային համար որ Մանգուսէի Եփեմար լրագրայն 845 թուոյն մէջ կախարդութեան կրէ եղեր որ գո՞ր սուած էին, այն ալ քննեցաւ որո՞ր լըմտին անտեղ ըլլալը հրապարակաւ կը յայտնեմք:

1869 փետրվար 12 Արքայական

... Տէր:

Առանց երկմակու, վստահելով Ձեր արարքին բնական գեղեցիկ յատկութիւններ, յետագայ նամակը կուղղեմ Ձեր մեծագիտութեանը, ինչպէս իմ արարքով որ պատուական լրագրայն մէջ անգ մի տալու բարեհաճեք, որով չնորհապարտ կը կացուցանեք մեր նուազութիւնը:

Այս քանի ամիս մեր Հայրենեաց մէջ խաղացած գերերը անտարբեր աչօք տեսնել խղճիս եւ պարտուցս դէմ կը համարիմ: Ուստի անաչառ կերպով կը գրեմ եւ դուստտաստման հասարակաց դատարարութեան կը թողում:

Կարնոյ թաղականք այս երեք տարի է, որ իրենց պայծառը կը վարեն Ազգի օրինաւոր քուէիւ ընտրուած լինելով, եւ այս քանի ժամանակ է որ ուրիշ մէկ ծանր բեռ մի եւս աւելցած է իւր թիկանց վրայ, այն է քաղաքական ժողովոյ նիստերու դադարը: Բաւական ժամանակէ ի վեր է, որ մէկ ընթերցարան մի բացուած է եւ ասոր մէջ տնօրէն ժողով մի կայ: որ իւր սուր դիտողութեամբ կը նշարէ Կարնոյ թաղական խորհրդոյ ծանր գործերը, եւ իւր քաղաքի դպրոցի անդաւրեկարգ վիճակը: որն որ յառաջագործութեան իսպառ կեցած էր: անգլոյս ազգայինքն եւս իրենց առ դպրոց եղած դժգոհութիւն որ աւելի շատցուցին եւ իրաւամբ ուղեցին իրենց դպրոցին վրայ հակողներ ունենալ: այս պատճառաւ թաղական խորհուրդը իւր անձեռնադրութիւն ճանաչելով Ուսումնական խորհրդոյ կարեւորութիւն հարկ համարեց եւ իրենց ընտրութեան պէս ընտրելաց ցանկմի եւ քննարողաց անուան ցուցակ պատրաստելով Եկեղեցւոյ դռնէն կանխ: որով ժողովուրդը յօժար կերպով ընտել տուաւ: Եւ անա՛հնգ պատուաւոր եւ նոյն պաշտօնին արժանաւոր անձինք առաւել ընտել ստացան: Երբ այս յաջող դէպքը նկատեց թաղական խորհուրդը ուսումնական խորհրդոյ վրայ, իսկ նոյն սթապելով իրենց երկար ժամանակեայ թմրութենէն մեծապէս անպատուութիւն մի զգացին եւ կարծեցին թէ իրենց վստաքը նոյն իսկ իրենց ձեռքով յափառելով տուին, որով վստա լուծութիւն պահել ուղեցին եւ անոր առաջ չեղեցաւ որ ինչպէս վրայ ի քուն միտան, Բայց արտունջները զիրենց անհանգիստ կընէր: Եւ նոյն իսկ ուսումնական խորհրդոյ անդամը գործ իրենց՝ այն է թաղականաց լուծութեամբ բացատրութիւն կը լինէր, որ թաղականք այլ եւ այլ պատճառները մէջ կը բերէին: Ի վերջոյ որոշեց թաղական խորհուրդը որ ուսումնական խորհուրդը իւր պաշտօն վարէ: Իսկ ուսումնական խորհուրդը ուղեղով որ իւր ընթացք առանց արդիւն մի ըլլայ եւ հաստատուն, եթէ թաղական ասանմանիս իւր գործառնութեանց համար, ու թաղական խորհուրդին տուաւ վաւերացնելու նպատակաւ: Իսկ թաղական խորհուրդը սա լաւ առիթ է զիրենք այս գործէն ձեռնթափ ընելու ըսելով ասին քաղաքին, թէ քիչ որ մեր թաղական խորհուրդէն իրենց մարդ կընդունէք ձեր ժողով մէջ այս կանոնները կը վաւերանայ: ապա թէ ոչ, միք եւս ձեր կանոնները չենք վաւերացնել: Եւ ուսումնական խորհուրդը հեռաւորութեամբ նկատելով որ ինք երկու անգ թաղականներէն իրենց մէջ առնէ՝ գործին մէջ անհամաձայնութեան

կարծիքներ պիտի տեղի տան: Իսկ իրաւական խորհուրդը իւր ձեռք զիջելով իր ուսանարկութիւնը լուծի յառաջ տանի կուգի: որ իւր նպատակին համար, այն է ուսումնական ժողովոյ գոյութիւնը ոչնչացնէր: Այս վերջին շօշափելով ուսումնական խորհուրդը, զիջաւ թաղականաց ապօրինաւոր պահանջին մէկ անձ միայն իրենց ընկեր ընդունելու: Բայց թաղականք ըստ որում ուրիշ մեքենայ գոյով ուրիշ կերպը առաջ տանելու: գործն անհրաժեշտ եղան եւ պարզապէս անանց չիկնու ըսին թէ ինչ կարեւորութիւն կայ ուսումնական խորհրդոյ, մեր դպրոցի բարեկարգութեան ալ բաւական ուժ ունինք: անա այս կերպով դերի աւարտ կը հասնէ:

Իսկ արդ կը մնայ մեր դիտողութիւնը թէ արդեօք թաղականք իրաւունք ունի՞ն այսպէս ընելու, կամ ժողովուրդը լուծու իրաւունք ունի՞, եւ կամ նոյն ուսումնական խորհուրդը իւր անպատուութիւնը առնէ՞ ինչ կը համարէ՞: Ի սէր Ազգին իրաւացի խոսելով, թաղականք քանի որ հասարակաց քուէն չէր խնդրէր նոյն ուսումնական խորհուրդին ընտրութեան համար, իրաւունք էր իւր քաղաքի դպրոցի հոգը եւ կարեւր լինքը մտածել, որ եւ ինչ եղանակաւ: Իսկ երբոր ընտրողները իրենց քուէները չի գաղտնի, ինչպէս իրենց ստեղծ, ի նոյն պատիւ հանեն, նոյնպէս ալ ուսումնական ժողովոյ անդամաց տուին ու նոյն ժողովոյ մէջը հաստատեցին: ուստի իրաւունք չէր նորին ապօրինաւոր պահանջները անկէ պահանջել: Արդ ընտրող քուէ տնօրէնը ցաւելու իրաւունք ունին, քանի որ ինչպէս որ քուէ տուին նոյն թաղականին, այնպէս ալ ուսումնականին: չեմ գիտեր ինչ եղաւ, որ անոր համար ընդունելու եղաւ սուր համար ոչինչ: Շատ բարի, երբ թաղական իւր սեպուէ պարտք կը հանաչէր դպրոցի բարեկարգութիւնը եւ անոր յառաջագործութիւնը, ինչու՞ երբեք տարի ուրիշ դրացմանց ծանից իւր գործունէութիւնը: արդ ի փառաճողութեան նոր արթննացած գործէ՞ կուգին, այն ալ սուր ընդհանր ինչ ինչն եւս, եւ իւր նման պատիւ ունեցող ընկերի յարգը առտուն կոխելով եւ հասարակաց իրաւունքը զոնկելով:

Երբ հասարակաց աչքով նայելով թաղականք իրենց անձնաւորէր գործունէութեանց մէջ է, իրօք պարտաւոր կը զրոնեմք այս տեսակ բնութեան մի սրբահարութեանցը համար: ո՞հ, ինչ վստ բան է ընտնութիւն, որ ամէն իրաւունք կարհամարէ, եւ ինչ ցաւալի ստրկութիւն է երբ մարդ մի բռնաւորի վստ կրից գործիք կը լինի: Այս մեր թաղական յարգի աղաներուն անհանաւոր ջանքը սիրելի ընդունելութիւն գտած էր մինչեւ ցարդ: Իսկ այսուհետեւ ո՞վ կը կարծէ, որ իրենց համարունն նոյն առաջին աստիճանին մնայ, չեմ գիտեր թէ ուսումնական խորհուրդը իւր պատիւ կը գո՞նէ՞ թէ ոչ, եւ ընտրող ժողովուրդը իր քուէին անարդուութիւն կըզգայ: ... 1869 փետր. 13 Կարն:

Մնամ անձնաւորէր:

Ն. Միլիտի Գաւառ:

ԱՆՈՒՍԱՆԵՐ ԵՎ ԲԱՐՈՒՐ

Աշխատինք եղբար՝ սէրն ու միութիւն ճածել մեր սրբոր իւր Հայո՛ւ արիւն կրօնի մարտնչաց ճըղմինք ամբարտակ Աշխատինք եղբար՝ Աշխատինք հորդել պոքոտայ ի լոյս Ձիւթերից շողան յոյս եւ լոյս գեղը կոյս Հերի՛ք օտարին ըլլանք նշաւակ Աշխատինք եղբար՝ Հերի՛ք օտարին եղանք խաղալիք Աղէ՛ք այս օրէն դժա՛ մեզ երկինք Ի սէր Ազգունիս եւս ըլլանք շահաւատ Աշխատինք եղբար՝ Ո՛հ չի՛ք քանցիք մինչեւ ցմբուր Մեր դժնայ բաղդին բաժակը, ո՛հ դեռ... Կառնիք բաղդին դէմ անվախ համարձակ Ա՛ղ շայոց փառքին կը հաւատարէր կամ թէ հեռուէն չէ՛ք նախանձողէր Անձան Հայութեան կանգնէ՛ք յաղթանակ Աշխատինք եղբար՝ Ո՛հ եթէ Հայ ապրինք, կամ լոկ Հայ մեռնինք Այլ յառաջ գիւրդն, ո՛հ յառաջ գիւրդն, Որ Հայութիւնն առնու պատիւ յարգանք Աշխատինք եղբար՝ Գիտնանք այն անձանց վարին ու մեծարանք Որք Ազգիս համար յանձն առնուն զրկանք... Ճանչնանք մեր Վարդան եւ մեր իսկ վասակը Աշխատինք եղբար՝

Չանանք զաւկերիս կրկե՛լ հաւատար Աս մեզ ոյտը՛լլայ բաժակ փրկարար իր ապագային ունեանք պարծանք Աշխատինք եղբար՝ Աշխատինք ամեն բանի կը յաղթէ թէ եւ արդեւքներ պակաս չեն մեզի: Քաջութիւնն հոս է քնաւ: չի թուլանայ Աշխատինք եղբար՝ « Ով որ անաշխատ բաղդին կը տիրէ « Նա տեսնոյ փառաց անպատեւատ տու՛ծէ » Ուրախ եմ որ տուի մի լաւ օրինակ Աշխատինք եղբար՝ Խ. Սարգսեան

ԻՌԻՍԹՐԻ ԹԵԼԵԳՐԱՖ ԳՈՒՄԵՐՆԱՍՈՐ

Արդար Դիմաբեր:

Իսկայ ինդա, Խաթանպուրն իրաւութւն պանքերէրէր վէ: Թիւճճարարընա իրան իտէր քի, ալ զաղթթաւան նիղամընտա թիւճճարթէ տալիւ թէլէկրաֆ հաժտալիւրի վերմէյէ պաշլաւաճաղ տըր:

Սահայ ինդալի մէրդում, Լճտրա, Լիւվըրբուլ վէ Մարաիլա բիշալարընտա աթիւթ պէհան օրունան էմթալարըն տանի վէ տօղրու Ֆիեաթլարըն վերմէյէ իշին, ֆէվլ էլ տաթ թէտպիլիւրէր թիթիլազը իլէ, լաղըմ օլան թիւճճարթէ հաժտալիւր հազգլընտա ապօնէլէրին քեամիլէն խօշնուտ խաճէկիւտէ շիւրէ թիթէմթալ տըր: Թիւճճարթէ թէլէկրաֆար, շուտ թիւտէր մուֆասսալ մալիմաթլարը վերմէյէ տըր:

ՄԱՐՍԻԼԵԱ

Հէր կիւն — Առտան բամուղու Ֆիեաթը վէ բիշալարըն հալի: » » — Կուրճի բամուղու Ֆիեաթը վէ բիշալարըն հալի: » » — Կտիլիւ, Վլօթ, Ալանիք վէ Պանտըրմա իւթէ գօղաթը: » » Մէվճուտ պուլունան Ազօֆ քէթէն թիւթումու վէ բիշալարըն հալի: Բազար իրթէսի կիւնլէրի — 148/124 թուանըն ետմուշաղ պուլունայըն Ֆիեաթը, Չարլէմպի վէ հիւմա կիւնլէրի — 130/126 թէլիւրտաղ սէրթ պուլունայըն Ֆիեաթը: Սալը, բէնչէմպի վէ հիւմա իրթէսի կիւնլէրի — 127/123 թուան ետմուշաղ պուլունայըն Ֆիեաթը, Սալը, բէնչէմպի վէ հիւմա իրթէսի կիւնլէրի — 130/126 Պանտըրմա վէ եախօտ Լնէզլին սէրթ պուլունայըն Ֆիեաթը: Զիեալարըն բամուղի հալի հէր կիւն թէլէկրաֆալ պիլիթիլիւթէն տըր:

ԼՕՆՏՐՈ

Հէր կիւն — Թունա վէ Բուօ-Իլիւնիս ետմուշաղ պուլունայըն Ֆիեաթը վէ բիշալարըն հալի: Հէր հիւմա իրթէսի կիւնլէրի — Թալանթիլուն ետմուշաղ պուլունայըն Ֆիեաթը, Հէր կիւն — Մէվճուտ պուլունան Մըսըր պուլունայըն Ֆիեաթը վէ բիշալարըն հալի: » » — Թունա արբաթը Ֆիեաթը վէ բիշալարըն հալի: Հաթթաւա իլի տէֆա — Աթիւս Ֆիեաթը » » — Թիթիլ » » — Կաթէ Իիօ » » — Թօզ չէթէրի »

Ի ԵՎ ԸՐԻՌԻԼ

Հէր կիւն — Միտիլիկ Նիւ-Օրլէանս բամուղու Ֆիեաթը, » » — Իլմիլ բամուղու Ֆիեաթը, » » — Կիւնլիւ Պաթըրմալըն Էթիւնիւ » » — Իիշալարըն հալի: Հէր հիւմա կիւնլէրի — Կիւնլիւն մէվճուտ մալը Հէր իւշ այտա թագաթի պէ թագաթ Էթեմնիլը իւզըրէ, իւշպու թիւճճարթէ թէլէկրաֆարըն սէնլէլիլ 24 ատէտ ինկիլիզ լիւսալ տըր: Մէզըրի թիւճճարթէ հաժտալիւր իշին քիֆայիթ խաճէնք գաւաթը միւշթէրի եաղըրտըն հալուէ, անիւտէ պաշլաւաճաղ տըր, վէ չիմիթի հալ ինդա ասիլիպի, իւշպու թիւճճարթէ հաժտալիւր ինկիլիլ իւշպու թիւճճարթէ թէլէկրաֆարըն սէնլէլիլ 24 ատէտ ինկիլիզ լիւսալ տըր: Մէզըրի թիւճճարթէ հաժտալիւր իշին քիֆայիթ խաճէնք գաւաթը միւշթէրի եաղըրտըն հալուէ, անիւտէ պաշլաւաճաղ տըր, վէ չիմիթի հալ ինդա ասիլիպի, իւշպու թիւճճարթէ հաժտալիւր ինկիլիլ իւշպու թիւճճարթէ թէլէկրաֆարըն սէնլէլիլ 24 ատէտ ինկիլիզ լիւսալ տըր: Պու պապտէ թագաթիլ մալիմաթ իւթիլիլիլ, մէզըրի գուճալիլիլ Թօթթօթ ասղաղընտա վաղը Ն. 11 տալիլիլիլ իւշպու միւրաճաթ իլի մէլի տիրէր: 23 մարտ 1869 խաթանպուր Իտիւր վիւր:

— Մուսալիս զըզլար մեքթեպիս
պահպանող, եւրոպական միւսաւատե
տիկնութեան, պիտի զարուր բազար իրթե-
սի նիւսիւնիդ, դաւանող արը :

Ա. Զ. Դ.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏ
ԴԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՆՍԱՐՈՒ ՏԻԿԵՆԵՐ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏ
ԴԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹԱՐԳԱՐԱՆ

ՄԱՐԿԵՏ ԳՈՐԾՈՒՄԱԼԵԱՆ

Ամեն շաբաթ 16 երեսներէ բաղկաց
եալ, մարտի 1-ին ապագայ թիւումը երկու
թիւերով երկուսի հարաւորակոյն չորեք
շաբթի եւ շաբաթ օրերը :

Բաժանորդաց համար ամեն մէկ թիւը
թիւ գինը 40 փր. է, իսկ հարաւորակու
թեան սկսուելէն վերջը թիւերը առ
թիւերը ամենի ուղղով կը պարտաւորի ա
մեն մէկ թիւերով համար 30 ախան փր.
վճարել :

Բաժանորդ գրուել փափաքողները,
թուականն մինչեւ մէկ ու կէս ամիս
իրենց հասցեն նշանակել ապա կը պար
տին հետեւեալ տեղերը, մէկ թիւերով
գինը կանխիկ վճարելով :

Մերձեւ գրաւածու Պ. Քերովը
Մարգարեանի Համագործակցութեան
թիւ 88. Ուղղուել շաբթեան դուրս, Շե
րիք բաշտ խանի դիմաց Արեւելեան
գրատունը թիւ 416. Մահմուտ բաշտի
գրուել մարտի 1-ին Պ. Ֆրանկելի իս
նա թիւ թիւ 341. Քիւրքճիւլէր շաբթեա
րէրուքեր Պ. Քիւրքճի խանութի թիւ
22. Կամուրջին գրուել զոտարանի թիւ
45 :

1869 մարտ 6

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

ՅՕԹՕԿՐԱՅ

Մահմուտ բաշտ պաշտոնապէս Պեղծի
լէր-խան սօցաղընտա Ն. 6. 6 ֆոթօկ
րաֆիանտե Ամերիկա ուսմանընտ
տան Կարապետ արդ Պաշտոնապէս,
հէր եւրոպէս հիւանդ ֆիւթբոլ իւր ֆոթօկ
րաֆիկը չըզարմազտա օլունդունու ի
լան իտեր, եանի :

Պիր տուգինա 32 շաբթ.
Կարմիր տուգինա 20
Չլրեւիք 15
Պիւնիք զըթալար հաքէլա :

Թուականն իսկէսկինտէ Ն. 18 մարտ
զատու տեղումն վէ կըրէք տեղումն տեղումն
տէն հէր նէվի մաքինա, թուականն
զատու, մարտի 1-ին օճաղարը վէ սոյի
րէ, զայլէթ ալէա վէ էհլէն ֆիւթբոլ ի
լէր-խան իտեմէլինտէն, թալիպի օ
լանլարըն մահլէլի մէզպուրէ եանի թու
հանէլիեան միւսիւ Միքայէլ ֆապրի
զատընա միւրաճաւթ իլլէմէլէրի :

Իսթանպուլում կիւմրիւք զարընը
տա, Բինկեանլը Աղէքանլը արդ Կ.
Տէր Գալիբեանլը 39 Ն. 6. տիւքթեա
նընտա ալէա ճիւղտէն օլարադ պիր պու
լուգ օգդա Բինկեան քէլիւնիւն իրէք
թիւերումն պուրնմարտա օլուպ, սու
թըն ալմադ իսթէյնէլէրի մէզքիւր
տիւքթեանա միւրաճաւթ իլլէմէլէրի ի
լան օլունուր :

Իսթանպուլում պիրիսի, Պէլիքմաշ
տան Իսթանպուլում կէլէր իրէն, տեղում
նիւտէ 7 զըթա թահլիլ պիր Նպա
քեաղըն վէ իրէ տուտ Սամանլը Լի
րադ օլարադ պիր պիւնադ քէսէ զայպ
իլլիլ օլմարտ Պէրէթի օլարադ Ն. 6.
33 մարտի 1-ին իսթէյնէլէրի միւրաճ
աւթ, զայպ օլանտան պաշտ Իրի տալէ
Սամանլը Լիւրադ պաշտի վերիլէնէ
միւրաճաւթ իլլէմէլէրի օլունուր :

Կէօզ խաթիւ արընտա պաշտ Պէրլին
լինի տեղումն Գուրը, Լիւրադ տալէ
եօլունուր օլունտան ալմադ իլլիլ օլ
ունուրումն, վէ Կիւմրիւք տալէ
վազը հիւքիւմէլ խաթիւնէլինտէ
վէ թէրլիւման սօգաղ Ն. 16 խան
սինտէ հէր կիւն կէլէն միւրաճաւթ
լէրինէ պաշտաւթ իլլէմէլէրի օլունուր :

Բիւրեւ իլլէմէլէրի օլունուր եւնի տէր Եւր

Սահլիլ իլլէմէլէրի, շիւմիլէր գատար օլ
ունուր կիւպի պիր թիւլէկրաֆ իլլէմէլէրի
լինէ, պունտան պէլլէր թիւլէկրաֆ

Թիւի իլլէ հալաւիս վերմէք, վէ թիւլէ
կիւմրի հալաւիս վերմէք իլլէմէլէրի
սուտան պիւլիլ օլարադ միւրաճաւթ իլլէ
թիւլէ իլլէ, պաշտ միւրաճաւթ իլլէ
ունուրումն, պէլեան իտեր քի, ֆունտ
ֆիւթբոլարը վէ միւրաճաւթ օլիւթիւր հա
վաթիլիլինտէն սէլէլէք իւլլէթի իւլլէ
լինէ 24 տէն 36 իլլէլիլ լիւրադ տաճա
ղամմ օլունուր տուր :

10 մարտ 1869
Սթանպուլում թուրքիստան օլունուր Ն. 11
Եւրեւր վէլլէր

ՌՕՊ ԼԱՅՅԱԼԵՐԻՍ

Այս գեղը Գաղղիա, Պէլիքմա, Ռու
սաստան, Աւստրիա միւսակ ընդունուած
եւ տեղումն Ժիւրտա տը Սէն Ժիւրլէն
լա իր տարադրուածեմը երաշխաւո
րած է :

Ռուս Պոլսո-Լաֆֆէլէթի գեղը
արիւն մաքրող գեղորէն մէլ առաւի
նըն է թէ իրեն արդիւնադրուածեմը
համար, որն որ եօլմանտան եւ հիւք
տարիէ ի վեր տեւտեղեցաւ, եւ թէ իրեն
միւսակ բուսական բաշտը իլլէմէլէրի հա
մար : Մորթի հիւանդութիւնները, որ
քիւնը (թիւլէրի), լիւրէրը (սրաճա)
տղարեք, երկունքէ, եւ աւշայ դառ
նութենէ պատճառած հիւանդութիւն
ները Եւրոպիէն Եւրոպիէն տեւտեղ
նէլլէ : Այս իտիւլիսական արմատա
ցած Ռուսը, զարմալ եօլարմիլ, սըն
դիկով եւ իտիւլիւր տը բօլմաթիւմ չը
բօլկուող արտերուն գլմ շատ օգտա
կար է :

Նախիւ արքայական բօլկական ըն
կերութիւնը իր յիւսիսային վեճովը
Ռուս Պոլսո-Լաֆֆէլէթի գեղը ըն
դունեցաւ եւ հաստատեց, եւ 1788 եւ
1793 ինտաւտեղեց հիւանդանոցներուն
մատակարարեցաւ, 1850 ին Պէլիք
գայի պատերազմի պաշտօնեայն տար
գործածութիւնը Պէլիքաւոց բանակին
մէլ ընդունեցաւ եւ պաշտօնական կեր
պիւն տար գործածութիւնը հարաւորա
կուեցաւ բոլոր Ռուսաստան : Կը ծախ
ուի գլխաւորապէս ի ֆարիզ փողոց Ռի
չէ 12. եւ բոլոր ուրիշ գեղալմաճաւթ
քով :

Նաեւ Պոլսո հետեւեալ գեղալմա
ճաւաղ քով :

Տէլլա Սուտա, Օհանիսի, Ժօան
նիտի, Միլիտի, Վիլիս Բանդադ եղ
բարք, Օթմիլ, Լօրօ Թօմաս, Սի
նաբեան Բալլէթա :

ԵՆԺԵՐՈՒՆ ՊՐՈՒ

Առողջարար, աղբու եւ պահպա
նիլ, միակ կազմութիւն առանց վրայ
բան մը աւելցնելու գեղ մ'է որ 25 տա
րի յալողեցաւ : Կը ծախուի գլխաւոր
գեղալմաճաւթ քով, ֆարիզ հարցին
տունը Պրո, փողոց Լաֆֆէլէթ, թիւ
123, եւ Պոլսո Մաթէլլա, 192 :

Կրիւն ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԻՔՈՐ—ՀԻԿՈ

ՆՕԹՐ—ՏԱՄ—ՏԵ—ՓԱՐԻ

Այս Տիւրքիստանի զիւր զիւր հարցէն
մանուկեան, 1. 2. 3 թիւերը ի լոյս ընծայած
եմք : — Սակայն տեւտեղիւր ընթերցատէր հասա
րակութիւնը զիւր սղաթիւնը վրայ երեմէնակի
կը արանիլի Այստեւտեղիւր ներկայ երկուող գը
րութեամբ կը ծանուցանեմ որ թիւերիւր երկու
կարգ բաժնուած է : — Միւր իր պատկերազարդ 3
դուրեւ է, իսկ միւր իր անպատկեր, 2 դուրեւ է
կը ծախուի : — Սակայն ինչպէս մէկ ամիս բաժնաւոր
դադրութեան ցանկը բաց է, եւ ուղղը կընայ իր
հասցեն Կ. Պոլսո Զաքարիա Պաֆֆէլէթի գը
րատունը, եւ Մահմուտ փաշան Պոլսո Մահմուտ
զային 220 թիւ խանութի, խանութի, խանութի
ցրուելի մը ձեռք ընդունել իր թիւերը :

Արդոյ բաժնաւորք պէտք է ընդունած թիւ
թիւերուն գինը կանխիկ վճարել, — բաժնաւոր
չըզրուող ամեն մէկ թիւերը 20 փաշայ աւելի պի
տի վճարել :

1869 մարտ 12 Կ. Պոլսո :

Թարգմանիլ եւ հարաւորակիլ :

Տէրի թիւեր

Թուականն նամ մէկունը քիւթալըն
պէլլէնէ ճիւղի պաշտըն, իսթանպու
լում կէլլիլ օլմարտի ապանէ օլան զաթ
լարըն, Գուրմու խանտա Տէրիւն
Սարգիս արանլըն մարաղաւորտան ալմա
լարը, վէ պու միւստիպէլլէ, մէզ
քիւր քիւթալըն սահլիլ օլան Տէրիւ
եան Գարուլթիւն արանլըն վիլլաթ իլլ
միւս իւլլիլին մէզքիւր քիւթալըն սա
լիւ ճիւլլէր չըզմաճաւթ տըր տէ
յու պիր թիւլլաթիւ չըզմը իսթալէ,
սոյր օլմարտը սոյր պէլ ճիւլլէրի
տալի պարտըն պաշտըն տալէ
լաճաղը միւստիպէլլ իլլան օլունուր :

ԹԵՆՊԵԼԻԼԻԿ

Մէզքիւր խանութ օլան իսթալէ պաշ
լաթ տըրտարադ, կէրէք քիւթալըն
տա, վէ ալլիլաթիւն իսթանպուլում
Սիւմիլլիլ խան արմատա Գաֆֆէ
կանլար տիւքթեանընտա, վէ զուլէթա
սաթընլարըն կանլարտա Տէր զուրու
սաթընլարտա տըր :

ՍԱՐԱՏԱ ՄԻՒՍԻ ԶԱՆԵԹՕ

Գալաթիստ Գալաթիստ խանը իսթանպուլում Ն. 16 մարտի 1-ին
պահպանող իսթանպուլում տար պիւլլէլլէրի սաթընլարտա տըր :
Մէզքիւր պիւլլէլլէրի սաթըն արանլար պիր կիւն տէլլիլ իսթ
անլար, 2-րդի պու պիւլլէլլէրի, 1914 տէնէսինէ գատար հէր պիր
տըր : 2-րդ տէնէ տէրթ տէֆա եանի իտարուար, մարտ, հոկտեմբեր
վէ նոյեմբեր արանլարտա մէզքիւր բի
նանտ չէքիլէնէ տըր : Գալաթիստ արանլար չու արանլարտա տըր :
20,000. 5,000. 1,000. 500 ֆրանկ : Մէզքիւր պահպանող իսթան
պուլում կէօրիւթիւլի կիւպի, սալիլ խանլիլէրի բիւնադ օլիւթիլլէրի
տալի պուրնմարտա տըր :

Տէլլէլլէրի խան	Իսթ. թա. թիւի	Իսթիւր թա. թիւի	Փա. թիւի թիւի	Վէնէլի թիւի թիւի	Կալաթիստ թիւի թիւի	Եւ չօգ թիւի թիւի	Եւ ալ գա. թիւի թիւի
Բուլիւն	1864	1924	5	2	14 Գուրմար	200,000	300
»	1866	1926	5	2	14 Գուրմար	200,000	500
Ալթիւրիւն	1868	1924	—	4	1 Ալթիւր	230,000	463
»	1860	1917	5	2	1 Գուրմար	300,000	600
»	1864	1918	—	5	1 Ալթիւր	250,000	453
»	1868	1918	4	4	1 Գուրմար	400,000	500
Յարանլար (փարիս չէ)	—	—	3	4	15 Ալթիւր	450,000	2000
Իսթանպուլ	1864	1924	—	4	1 Գուրմար	400,000	46
»	1866	1921	—	4	1 Գուրմար	30,000	40

Մ. Զանլիստի տիւքթեանընտա, Ալթիւրիւն Գրէտի Լօզ իսթիւրտալըն
1869 ապրիլ 20/1 տէնէլլէնէ օլան Միւսի չէրիլին 45 ֆրանկը
մաղտա տըր :
Մէզքիւր պահպանող, հէր նէվի տէնիլլէրի թէպտիլ իլլէթիլլի
իւլլէրին ալմաղտա տըր :

ՏՕԹՕՐ ԲԵԼԵՃ

Ալթիւրիւն Եւրոպիէն իսթանպուլում
տեղումն, աղբու տեղումն փաշալըն
(աղբ) տէֆ ու իզալէ իլլէթի, վէ
տիւլլէր չըզմը օլունուր տիւլլէրի
Երէթիւնէ գալմէթիլլէթ իսթանպուլում
ունուրումն կիւպի, զանիլ տիւլլէր օլուն
ալլէր տեղումն փաշալըն իւլլէր, տեղ
գալմադ վէ տալիլիլ ֆիւթմէ վէ չէլլէր
կիւպի վէ Գուրմար վէ թէլլէլլէր տէն
տան Բէլլալիլ իլլէթ, վէ տիւլլէր
Թաքիւրթիւնտան, եանի երէթիլլէր
Սոյլը, պիր Թարաֆ տիւլլէրիլլէր
հալտէ երէթիլլէր զալմադ, վէ տալիլիլ
ֆիւթմէ թէլլէրիլլէր զալմադ, վէ Գուրմար
վէ լաթիլլէր տեղումն տիւլլէրիլլէր Բա
լլէրիլլէր չըզարըն, Զիւլլէրի գալմէթիլլէր
Բէլլալիլ իլլէթիլլէր, վէ աղբիլլէր ֆիւթ
գալմալարըն իսթանպուլում վէ ալթիլ
վէ լաթիլլէր տեղումն զալմադ վէ Գու
նա վէ Գուրմար վէ իսթանպուլում
Երէթիլլէր զալմադ տեղումն Գուրմար ու զի
եան վէրթիլլէր ալլէր երէթ վէ չըզար գո
նուր տիւլլէր երաւաղտա օլան ֆիւթմէ
Թաքիլլէր տեղումն Մ. Բէլլէր, Պէլլալիլ
ուն Կալաթիստ սօցաղընտա 2 նիւթիւրտա
բանտի իլլէթիլլէր վէ ալթիլլէր տալմ
6 տան Ա Ե Գատար կէլլէր վէ կիւլլէր
ալթիլլէր մէզքիւրիլլէր իսթանպուլում
եւ օլուն քիւթալըն կէօրիւթ վէ կէ
թիւլլէր մէք միւրադ տեղումն օլուն իսթ
օլունտան տիւլլէր իլլէթիլլէր :

Երէթ վէ թաշալ մէքիւթիլլէր իւլլէր
վէ իսթանպուլում վէ աղբիլլէր վէ ա
մարտ միւլլէրիլլէր միւլլէրիլլէր վէ Բա
թա միւլլէրիլլէր վէ թիւթիլլէր միւ
թիւթիլլէր պիր չօգ արաւաղտա վէ Բա
թա վէ ալթիլլէր վէ Բաթիլլէր վէ մու
գալմէր վէ տալիլ տեղումն վէ Բաթիլլէ
րէ, վէ մահլէլլէր իլլէր Բաթիլլէր վէ
տալիլ հէր տիւլլէր մարաղաթ վէ մու
հարթիլլէր, հարաւ տիւլլէրիլլէր Նա
պի տէրթիլլէր երաւ Գատար միւլլէր
շալմ վէ ալթիլլէր մէզքիլլէր վէ Բաթ
լիլլէր մէքիլլէր, Բաթիլլէր լաթիլլէր
վէ Բաթիլլէր տալիլ արաղ, Գաթիլլէ
վէ Բաթիլլէր պիլլէր վէ Բաթիլլէր
մահլէլլէր տալիլ ալթիլլէր երաւաղտա
սալիլ մուլաֆֆէթիլլէր թիւթիլլէր
միւլլէրիլլէր տեղումն Գուրմար վէ Բաթ
իլլէր իլլէթիլլէր իլլէր Բաթիլլէր 16
նիւթիլլէր տիւքթեանընտա, վէ Սալ
թիւն Պալաթիլլէր քիւթալըն իսթան
պաշալըն հալմէր Մուլաթիլլէր տալիլ, վէ
Մահմուտ փաշալըն բուլ վէ Գուրմար
սահլէր սաթըն տիւքթեանընտա օն
եւ տիւլլէր Գուրմար սաթընլարտա տըր :

ՍԱԼԻՊ ԳԱԶԵԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ 8. ՓԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԼԵՎԱՆԵ ԶԵՐԱԼԵՐՆ ԲԱԿԱՆ
ՆԵՍԻՆԵ
ԳԵՏ ՕՂԼՈՒՆՏԱ ՏՕՐԻՆ ԵՆԻՃԱ, ՏՕՐԻՆ
ԵՐԵՎԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ
ՆԻՒՄԵՐ 467.